

Staretul Efrem Katunakiotul

Despre ascultarea de duhovnic

„Ascultarea de duhovnic este viata vesnica, scara cereasca, suire grabnica, bogatie de cununi, lucru ingeresc, lupta nepatimirii, suire si calatorie la cer. Ascultarea implineste toate poruncile, pe toate le indreapta, pe toate le face si le zideste, iar pe suflet, in chip nevazut si nestiut, cu mare grija il imbogateste si il asaza in vistierie necontenit, ridicandu-l spre Dumnezeu ca sa stea inainte incununat si infrumusetat in taina”.

Sfantul Grigorie Sinaitul

Parintele Efrem Katunakiotul este astazi unul din cei mai apreciati duhovnici aghioriti. In varsta de aproape 80 de ani, a fost unul dintre ucenicii binecunoscutului gheron Iosif Isihastul. Daca ceilalti ucenici ai Cuviosului Iosif au preluat conducerea a cate unei manastiri aghiorite, parintele Efrem a preferat isihia, ramanand retras in pustia Katounakiei unde vietuieste cu trei ucenici. Redam mai jos, in traducere, cateva din sfaturile sale adresate monahilor simonopetruti, despre ascultare.

Ascultarea fata de duhovnic le va aduce pe toate. Ascultarea va aduce harul. Cea mai mica neascultare alunga harul. Duhovnicul este, oarecum, in locul lui Dumnezeu. Orice spune duhovnicul e ca din gura lui Dumnezeu. Sa-l ai pe duhovnic ca pe chipul lui Dumnezeu. Toate patimile, putin cate putin, se vindeca prin ascultare. Nu mantuie nici preotia, nici postul, nici asceza, ci doar ascultarea de duhovnic.

Ascultarea face minuni: ascultarea va aduce toate harismele. Prin ascultare Hristos da rugaciunea. Nu ne mantuie rugaciunea; ci ascultarea de duhovnic ne mantuie.

Un demonizat a intrat la ascultare la doi batrani si prin ascultarea lui s-a vindecat. Mi-a povestit el insusi cum vedea demonul inaintea lui si cand zicea o data rugaciunea lui Iisus demonul se tulbura. Cand zicea rugaciunea a doua oara, demonul incepea sa tremure. A treia oara cand zicea rugaciunea, demonul disparea. Faci ascultare? Ai harul lui Dumnezeu, esti pentru rai. Sa stiti ca diavolul nu se teme de noi, nici macar nu ne ia in seama. El fugе de noi cand vede Harul lui Dumnezeu pe care il avem datorita ascultarii de duhovnic.

Cel care face ascultare nu se teme - oarecum - de Dumnezeu. Nu faci ascultare? Fa ce vrei: rugaciune, post, asceza, etc. - nu mantuiesc. Numai ascultarea mantuieste. Cel care face ascultare se aseamana cu Hristos, Care S-a facut ascultator pana la moarte, si inca moarte pe Cruce.

Duhovnicul poate sa cada. Cel care face ascultare nu cade niciodata. Duhovnicul va da socoteala inaintea lui Dumnezeu pentru dansul, dar cel care face ascultare nu.

Prin duhovnic vorbeste Hristos. Se poate oare sa cada cineva cata vreme se aseamana in ascultare cu Hristos? Chiar daca porunca duhovnicului e ratacita, Dumnezeu, pentru ascultare, o va intoarce in folos sufletesc. Pe duhovnicul tau, asadar, sa-l vezi ca pe Hristos. Sa nu-l intristezi. L-ai intristat pe duhovnic, L-ai intristat pe Dumnezeu. Eu am experienta personala a neascultarii si a constrangerii duhovnicului meu, Nichifor. L-am constrans

zicandu-i: „Daca nu facem aceasta... plec.” Parintele Nichifor a fost nevoit sa accepte. Cand m-am intors la chilia noastră, parintele mi-a spus: De ce, mai copile, m-ai silit sa facem lucrul asta? Dupa ce mor eu, vei putea sa faci ce vrei”.

Cu aceste cuvinte ale lui, infricosatoare si biciuitoare, mi-a aratat ca m-am indepartat de Dumnezeu. Am pierdut rugaciunea pentru mult timp. Nu numai ca am pierdut harul rugaciunii, insa am fost si „biciuit” de Dumnezeu.

Stii ce canon se primește daca-l fortezi, daca-l obligi pe duhovnic sa faca ceva? E cu adevarat infricosator.

Cel ce face ascultare e ca o hartie alba. Nu are nimic scris pe ea care sa fie luat de diavol.

Cat valoreaza duhovnicul, cu frica de Dumnezeu, nu valoreaza intreaga lume, nu valoreaza tot Sfantul Munte.

Faci ascultare la duhovnic? La Dumnezeu si la Maica Domnului faci ascultare. Iar Hristos, Care a facut desavarsita ascultare la Tatal Ceresc te primește, te aude, te face asemanator Lui. De aceea, cel ce face ascultare va avea o dubla cununa in slava vesnica.

Daca te trimite duhovnicul pe luna si te duci, esti in ascultare. Il odihnesti pe duhovnic? Il odihnesti pe Dumnezeu.

Cand m-am dus eu la duhovnicul Iosif, duhovnicul vostru era incepator. Parintele Iosif mereu il incerca, dar duhovnicul vostru nu stia nimic decat *blagosloviti si sa fie blagoslovit*. Adesea parintele Iosif ii striga cand mergeam eu pe acolo: „Vavuli fa-ne cafea”, si duhovnicul vostru Efrem raspundea: „Sa fie blagoslovit” si fugea sa indeplineasca porunca. Cum se indeparta, parintele Iosif zicea incet: „Fii binecuvantat intotdeauna!” si se ruga pentru el. Duhovnicul vostru a primit mult har tocmai datorita ascultarii la parintele Iosif.

Demonizatul acela care a facut desavarsita ascultare la cei doi batrani si care s-a tamaduit prin ascultarea sa, mi-a spus cum îi sopteau demonii: „Pleaca de la batranii la care esti si coboara pe tarm, pe stanci. Batranii astia mananca, dorm, se roaga prea putin. Ca sa iesim trebuie multa rugaciune si post.” Si desigur ziceau adevarul, insa era o cursa a diavolilor pentru ca sa-l scoata de sub ascultare. Siliti de o alta putere au marturisit: „Daca reuseam sa te scoatem de la batrani si sa te facem sa cobori pe stanci, spre tarm, te-am fi aruncat incet-incet in deznadejde si te-am fi facut sa sari in mare, adica sa te sinucizi”. Prin ascultarea lui a invins demonii si s-a vindecat.

Numai diavolul stie ce e duhovnicul, ce inseamna duhovnicul, ce inseamna ascultarea de duhovnic!

Facandu-mi eu odata voia si plantand pomi, toti s-au uscat. Cei pe care i-am plantat cu binecuvantarea parintelui Nichifor s-au prins, desi parintele Nichifor nu era dintre monahii rugatori.

Nu trebuie sa tolerezi sa-l judece cineva pe duhovnicul tau. Sa te opui, sa te impotrivesti cand auzi ca se spune ceva impotriva duhovnicului tau. Asa e corect si asa trebuie sa faci. O intamplare asemanatoare cu cea in care acel monah a zis: „am duhovnic” si prin aceasta au disparut dracii i s-a intamplat si tatalui parintelui Amfilohie. Parintele Amfilohie si-a adus tatal la Sfantul Munte, l-a facut monah si-l ingrijea. Ca sa vezi, copilul si-a facut tatal calugar!... Cand tatal lui tragea sa moara, parintele Amfilohie a intrat in camera

muribundului si vazandu-l foarte tulburat il intreba:

- De ce esti, tata, atata de tulburat?

- Au venit diavolii si mi-au spus, inspaimantandu-ma, ca-mi vor lua sufletul. Iar parintele Amfilohie i-a spus:

- Nu-ti fie frica pentru ca nu-ti pot face nimic, pentru ca esti sub ascultare. Daca mai vin la tine sa le zici: Ce aveti cu mine? Am duhovnic. Eu sunt ascultator".

Au venit din nou demonii in ziua urmatoare cu mai mult zgomot, cu sabii, cu topoare, cu furci, sperindu-l ca-l vor lua. Cum le-a zis ca are duhovnic, demonii s-au făcut nevăzuti. Numai diavolul stie ce putere are duhovnicul, ce zice duhovnicul. A zis duhovnicul? Du-te! Urca-te pe luna, nu te teme! Orice vrea duhovnicul, să fie făcut. Nu te intereseaza. Nu intereseaza decat ascultarea. Ai facut ascultare, mergi in Rai, nu ai facut, mergi in Iad.

N-ai venit sa te impartasesti de zece ori pe zi, sa faci rugaciunea mintii, privegheri sau posturi. Toate nu valoreaza nimic fara ascultare. Ai facut ascultare, mergi in Rai, ai facut neascultare, mergi in Iad! Adam a facut neascultare si a ajuns in Iad! Noi calugarii spunem putine cuvinte: ASCULTARE DE DUHOVNIC = VIATA, NEASCULTARE = MOARTE. Ai facut ascultare, ai facut totul. Eu nu spun ca celelalte nu ne folosesc, insa sunt pe planul doi. Imi amintesc ca odata, pe cand traia duhovnicul Iosif, l-am judecat intr-o problema. M-am dus seara sa ma rog si nu puteam de loc sa-mi iert in rugaciune: „Doamne Iisuse...Doamne Iisuse...” mai mult nu puteam. „Undeva am gresit” m-am gandit. „Undeva am pacatuit”. Iar sa vedem in ziua precedenta, unde am mers, ce am facut, ce am spus. Am gasit: l-am judecat pe duhovnicul meu. Ziua urmatoare era duminica si trebuia sa slujesc la Sfantul Altar. Acum ce era sa fac? Rugaciune! „Dumnezeu meu, iarta-ma ca mi-am judecat duhovnicul. Am gresit, imi cer iertare” Dar nimic! „Dar Petru, Doamne, Te-a tagaduit de trei ori si l-ai iertat. Eu nu Te-am tagaduit, ci doar l-am judecat pe duhovnicul meu. Acum ma pocaiesc si-mi cer iertare”. Nimic! Iau din nou metaniile, dar rugăciunea nu inainteaza. Au inceput lacrimile. Am varsat rauri de lacrimi. „Pe cuvioasa Maria Egipteanca ai iertat-o cand s-a pocait si pe multi pacatosi ai iertat. Pentru mine nu exista mila, nu exista iertare?”

Au trecut asa trei ore. In sfarsit simt o pace, o dulceata, o bucurie inlauntrul meu. Atunci incepe si rugaciunea, singura: „Doamne Iisuse Hristoase, miluieste-ma”. Deci nu-i acelasi lucru sa judeci un strain cu a-l judeca pe duhovnicul tau. Vai tie! L-ai judecat pe Insusi Dumnezeu. Singurul om pe care l-am iubit si singurul om de care m-am temut a fost parintele Iosif. Duhovnicul poate sa-ti spuna un cuvânt mandru sau sucit. Tu fa-ti ascultarea ta, fa ascultare desavarsita. Rodul desavarsitei ascultari l-am incercat la duhovnicul Iosif. O sa ma intrebi desigur care este? Nu ma temeam de Dumnezeu, nici macar nu ma temeam. Gura duhovnicului ce zice? Sa fie blagoslovit...fa ascultare fara deosebire.

Gura duhovnicului e gura lui Hristos. Sa faci ce spune duhovnicul fara sa analizezi, fara sa cercetezi si fara sa murmuri. Construiești pe smerenie. A zis duhovnicul asa? Sa fie blagoslovit. De nimic sa nu te ingrijesti de vreme ce faci ascultare. Te vei mantui, o sa mergi in Rai.

Un diacon ii zice duhovnicului: „Parinte vreau sa merg sa fac baie in mare pentru sanatate”. „Nu te du copile pentru cutare sau cutare motiv”. „Ba ma duc sa fac baie”. Si se duse...Facu baie si in timp ce se scalda un rechin l-a omorat. Mai tarziu i-a scos marea trupul sfasiat la mal. Unde s-a dus sufletul lui?

Ascultarea aduce iluminare, lacrimi si rugaciune. Daca n-ai ascultare, chiar daca le ai

pe acestea, le vei pierde. Cat de mult il cinstesti si il iubesti pe duhovnic, atat de mult primesti. Harul ascultarii il inconjoara pe ascultator ca o flacara si de aceea nu-l poate prinde diavolul. Daca lipseste aceasta flacara, diavolul ne va devora.

Teologia (cuvantarea de Dumnezeu) este rezultatul rugaciunii, iar rugaciunea este rezultatul ascultarii. Cand faci ascultare o sa gasesti si rugaciune si teologie (cuvantare de Dumnezeu). Cand insa nu faci ascultare nu gasesti nimic. Primul lucru, sau mai bine zis radacina, este ascultarea. Ai facut ascultare? O sa gasesti rugaciune. Se poate sa o gasesti acum sau sa o gasesti maine.

Intrebare: Si daca duhovnicul da o porunca gresita?

Raspuns: Niciodata nu ajungi tu rau, pentru ca la mijloc este ascultarea.

Cu cat mai mult devotament, abnegatie, iubire si credinta ai in suflet, cu atat nu ai impotriviri launtrice. Cand insa ai ceva cu duhovnicul tau, sa stii ca nu esti una cu el, ca nu-l iubesti si n-ai credinta in el. Cu cat ai mai multa credinta in duhovnic, ca atat ai mai putina grija. Cand nu esti unit cu duhovnicul simti o impotrivire, ai un „spin" inlauntrul tau.

Cu cat ai mai mult devotament si ascultare fata de duhovnicul tau, cu atat o sa ai mai multa ravna.

Cel mai bun zel e la inceputul vietii calugaresti. Esti devotat duhovnicului. Cand te unesti cu duhovnicul e zelul cel mai bun. Cand vezi fata duhovnicului ca pe a lui Hristos, totul merge bine. Cand vezi greseli la duhovnic, e vai de tine!

Odata mi-a zis cineva: „Parinte staret vreau sa merg la duhovnic sa ma spovedesc pentru asta si asta. Sfintia ta ce zici?" „Fa 1000 de metanii". „Sa fie blagoslovit". Si n-a mai zis nimic la duhovnic. Asta e, sa zicem, credinta, atasamentul, unirea custaretul.

Ah, fericita ascultare! Parintilor, eu ce sa zic? Cand eram sub ascultare alt har aveam, alta rugaciune. Pluteam, ca sa spun asa in aer. Acum sunt staret. O sa ziceti ca nu am cautat asta, ca Dumnezeu mi-a dat. Da, insa imi amintesc starea de ucenic. Cea mai buna stare pentru monah este starea de ucenic, de ascultator. Puterea ascultarii se vede din urmatoarea intamplare. Era intr-o marti si spre seara mi-au venit niste ganduri contra duhovnicului meu, parintele Iosif, pentru ca ne-a pus sa semnam o scrisoare. Avea si dreptate, dupa cum s-a dovedit ulterior. Sambata merg la slujba cu parintele. Cum mă vede imi zice: „Parinte, ai ceva contra mea, ceva te separa de mine, ai ceva inlauntru. Nu te desparti de duhovnic, nu te rupe de mine!" Eu uitasem ca l-am judecat, uitasem gandurile. „Parinte, zic, nu-mi amintesc sa am un gand care sa ma separe de sfintia ta." „Si totusi ai ceva care te separa de mine. Cum te-am vazut, am stiut. A stiut sufletul meu ca ai ceva ganduri care te separa de mine." „Parinte, nu-mi amintesc nimic!" „Sa incerci sa-ti amintesti!"

Dupa ce am terminat Sfanta Liturghie am plecat. Mergand spre chilia mea si urmarind ce ganduri am avut in aceste zile, mi-am amintit de judecata pe care i-am facut-o in legatura cu scrisoarea. M-am intors inapoi si mi-am cerut iertare cu lacrimi.

Calugarul trebuie, deci, sa faca ascultare orbeste, sa nu faca deosebire. Imi amintesc ca, alta data, m-am dus la chilie sa ma rog. Ma gaseam intr-o stare harica. Deodata, parintele Procopie, care era ucenic impreuna cu mine, bate la usa si ma cheama la lucru. Pentru ca stiu ca harul poate sa vina sa te bucure fie cinci minute, fie o ora, fie doua, m-am gandit ca acum

cand ma gasesc sub lucrarea harului sa profit si cand se va sfarsi sa merg la lucru. Parintilor, nici nu am apucat sa termin de gandit ce am zis, ca am si pierdut harul! N-a fost asta neascultare? Ba neascultare a fost, chiar daca parintele Procopie nu era duhovnicul meu. Si mi-am zis atunci in sine: „Si neascultarea am facut-o si rugaciunea am pierdut-o". De aceea zic: Fa ascultare si vei gasi rugaciunea. Nu urmari rugaciunea ca ea vine din ascultare.

Primul lucru pe care l-am intalnit noi la parintele Iosif a fost ca Dumnezeu te mantuieste prin rugaciunile duhovnicului. Ce putem spune e ca pe cat de unit esti cu duhovnicul, pe atata de mult har primesti. Ca fierul in foc, se face si el foc. Pe cat il indepartezi de foc, cu atata se raceste.

Rugaciunea izvoreste din ascultare, nu ascultarea din rugaciune. Fa ascultare acum si in continuare va veni harul.

Parintele Iosif spunea: „Cel ce face ascultare va iesi bine numai si numai pentru ascultare! Nu are importanta cine e duhovnicul. Ce i-a folosit lui Iuda ca l-a avut pe Hristos? Nimic! Ce i-a folosit lui Adam ca l-a avut staret pe Dumnezeu si ca era in Rai? Nimic! Nu s-a folosit de Rai, caci a facut neascultare. Cu ce l-a impiedicat de la sfintenie pe marele Acachie faptul ca duhovnicul sau era sucit si nebun si il batea zilnic? Cu nimic!

Intrebare: Dumnezeu ne-a dat putere de judecata. Asta e alba, asta e neagra. Daca iti spune duhovnicul ca albul e negru si invers, nu elimini judecata?

Raspuns: Asta este ascultarea, parintele meu, asta este ascultarea. Sa te incredintezi ca e negru si nu alb cum il vezi tu... Tu vezi lucrul alb, iar duhovnicul il vede negru. El vede corect, el vede drept! Asta este ascultarea! Sa te straduiesti sa vezi ca nu este cum spui tu, adica alb, sa nu crezi nici macar ceea ce vad ochii tai.

Cand esti unit cu duhovnicul te inunda harul. Imi amintesc anii aceia: suvoi venea harul. Mi-a spus intr-o zi: „N-o sa primesti nimic pana sambata viitoare". Cu adevarat moarte a fost pentru mine. Ne minunam cum se implineste cuvantul duhovnicului, cum il pecetluiește Dumnezeu.

Odata, niste crestini ne-au adus un sac cu cartofi, la arsana. Un ucenic de-al meu, incepator (acum nu mai este la noi) mi-a spus ca este obosit si ca nu vrea sa mearga sa-l aduca si m-am dus eu. Jos era oprit un camion, i-am facut semn. Inauntru erau doi profesori universitari care imi zic: „Parinte, nu stiti unde sta parintele Efrem?" „Eu sunt", le raspund. Iar unul dinre ei imi zice: „Voi monahii sunteti cu adevarat fericiti, pentru ca traiti cu adevarat viata crestina".

Cand m-am intors la chilie, i-am povestit ucenicului intamplarea, la care el mi-a zis cu multa nerusinare: „Mda, cand vin aici ii izgonesti, iar jos ii inviti aici". „Ce sa ma fac, mai copile, asa mi-a venit atunci sa le zic, ii raspund. Acum hai sa ne rugam o ora la chilie". Dupa o ora vine la mine si ma intreaba: „Cate rugaciuni ai facut?" „Atatea", ii raspund. „Doar atatea? Eu am facut cu mult mai mult si inca mai pot sa mai fac". Mi-a zis toate astea cu nerusinare. M-am intors intristat la mine la chilie. Numai ca nu am plans pentru comportamentul copilului acela. Se duse ucenicul sa doarma. Cum insa sa poata dormi cand diavolii au inceput sa-l atace? Si numai ce vine la mine la chilie speriat si-mi spune ce i se intampla. Ii raspund: „Asta ti se intampla pentru ca l-ai separat pe duhovnicul tau". I-am citit o rugaciune, au trecut toate si s-a culcat linistit.

Cand te faci prost pe tine insuti, pentru ascultare, si daca esti asa cum iti spun si intrebi pentru toate, incepe Dumnezeu sa-ti dea har.

Parintele Procopie a plecat o data, facand neascultare de parintele Nichifor. Cand a ajuns la o anumita stare de lepadare a simtit deodata lipsa harului. Se simtea ca si cum ar fi un alt Procopie care-l intreaba: „De ce ai plecat?” „De asta si asta!” - ii raspund. „De ce ai lasat ascultarea si pe duhovnicul tau? Du-te inapoi la ascultarea ta!” Si s-a intors Procopie.

Nu are importanta cine este duhovnicul. Metania pe care o pui duhovnicului e lucru mare. Facand ascultare la parintele Nichifor in anii aceia, am vazut minuni.

Parintele Iosif spunea: „Nici preotia, nici Sfanta Impartasanie, nici rugaciunea mintii, nici postul, nici privegherea nu mantuiesc fara ascultare. Tot ce se face din voia proprie e luat de diavoli!” „Caci implinind cineva voia altuia si nu pe a sa, infaptuieste nu numai lepadarea de sufletul sau, ci si rastignire fata de toata lumea.

Cel ce contrazice pe parintele sau, face bucuria dracilor. Iar de cel ce se smereste pana la moarte, se minuneaza ingerii. Caci unul ca acesta face lucrul lui Dumnezeu (Ioan VI, 28), asemanandu-se Fiului lui Dumnezeu, Care a implinit ascultarea de Parintele Sau pana la moarte, iar moarte, pe cruce (Filip, II, 4-11)”.

Sfarsit.